

VLASTISLAV HÄUFLER

STANISŁAW LESZCZYCKI SEDMDESÄTNIKEM

I.

Stanisław Marian Leszczycki se narodil 8. května 1907 v Mielci (rakouský zábor), v dnešním vojvodství Rzeszów. Studoval na Jagellonské univerzitě v Krakově do roku 1930 a v roce 1932 získal hodnost doktora. V letech 1928—1939 byl asistentem Geografického ústavu UJ a současně od roku 1934 vedoucím pracoviště Studium turistiky UJ a expertem při odboru Regionálního plánování krakovského vojvodství.

Za německo-fašistické okupace byl spolu s jinými učiteli Jagellonské univerzity zatčen a skoro 2 roky vězněn v koncentračních táborech Sachsenhausen a Dachau. Potom krátce pracoval v komunálních službách Krakova a od roku 1943 do konce války v instituci pro péči o vysídlené (od Němců) Poláky. Účastnil se ilegální vysokoškolské činnosti a práce v odboji proti okupantům jako člen socialistické organizace.

V roce 1945 se vrátil na Jagellonskou univerzitu, habilitoval se a byl ustanoven mimořádným profesorem antropogeografie. Přitom i krátce — externě — vedl Ředitelství regionálního plánování v Krakově (1945—1946). Za socialistickou stranu byl poslancem Zemské národní rady (1945) a Ústavodárného sněmu (1947), kam ho vyslala Poznaň.

Od roku 1948 dodnes je členem a funkcionářem Polské sjednocené dělnické strany. Ihned po osvobození pracoval také jako expert ministerstva zahraničních věcí pro otázky hranic a účastnil se významných mezinárodních jednání v Moskvě, Potsdamu, Praze, Paříži. V letech 1946—1950 působil ve vládním aparátu lidového Polska — byl podsekretář ministerstva zahraničních věcí. Jako vlastenec a socialista je Leszczycki současně internacionalistou. Pomohl při rozvoji spolupráce geografie socialistických zemí, v orientaci mezinárodní geografie na ekonomické problémy třetího světa, v úsilí o mírovou spolupráci vědců ze států s různými společenskými systémy. Československo je mu všestranně blízké a byl zde pracovně už patnáctkrát. Byl velkým přítelem národního hrdiny Vlada Clementise a osobně znal naše nejpřednější činitele státní a stranické z poválečných jednání, kdy se kladly základy trvalé spolupráce bratrských zemí.

Na Varšavskou univerzitu přišel Leszczycki v roce 1948 a v dlouhém období let 1951—1970 byl ředitelem jejího Geografického ústavu, který vybudoval v paláci Czetwertyńskich-Uruskich na Krakovském předměstí. Byla to jedna z prvních univerzitních budov, znovu postavená z trosek. V roce 1945 se stal řádným profesorem ekonomické geografie na UW. Jako vynikající pedagog vychoval za své kariéry do r. 1976 snad tisíce nových polských geografů a k tomu desítky geografů z jiných států.

V letech před druhou světovou válkou věnoval se Leszczycki vědecké práci

v různých geografických disciplínách. Již první publikované práce jsou ekonomickogeografické, potom se ale dočasně věnoval studiu klimatických a niválních poměrů ve Vysokých Tatrách (dolina Pěti polských stavů). Od roku 1931 do druhé světové války prováděl terénní výzkumy antropogeografické a ekonomickogeografické nejen v Polsku, ale i za hranicemi — ve Finsku a Švédsku, v Rakousku a Československu, Turecku aj. sám, nebo jako člen kolektivu. Uskutečnil pozorování podél poledníku z Laponska do Anatólie, ve snaze najít geografické zákonitosti rozmístění osídlení a hospodářství. V tomto období se staly nejznámějšími jeho práce z polských Karpat, o vesnickém osídlení, z geografie turizmu, monografie o Podhalí. Po druhé světové válce se oblast Leszczyckého hlavního zájmu v geografii poněkud změnila a dále rozšířila. Představuje ji ekonomická geografie se zvláštním důrazem na geografii průmyslu, geografickou rajonizaci a ekonomickou geografii Polské I.R. Zabývá se metodologií a historií geografie, aplikovanou geografii a územním plánováním, geografickou dokumentací, ekonomickou kartografií, životním prostředím člověka ze stanoviska geografického. Výsledky uložil v četných publikacích (II., III.).

Leszczycki se stal mezinárodně nejznámějším polským geografem své generace. Četné ze svých prací vydal v cizích jazycích, účastnil se mnoha konferencí a sjezdů geografických i věd sousedních. Byl iniciátorem a organizátorem řady mezinárodních symposií a několika dvoustranných geografických seminářů, v tom i polsko-československého (v l. 1963—1977 již sedm zasedání střídavě ve Varšavě a Praze). Leszczycki přednášel asi na 50 univerzitách skoro ve 20 státech. V Mezinárodní geografické unii (IGU) byl v l. 1956—1960 řádným členem Komise národních atlasů a v l. 1972—1976 Komise Člověk a prostředí, v l. 1960—1964 předsedou Komise pro ekonomickogeografickou rajonizaci. Na kongresu (XX.) v Londýně (1964) byl zvolen místopředsedou Unie a na kongresu (XXI.) v Dílí (1968) prezidentem; poprvé od roku 1922 se jím stal Slovan a poprvé geograf ze socialistické země. Bylo to zajisté vrcholné ocenění světové geografie, kterého se mu dostalo za dílo vědecké a současně uznání jeho talentu organizačního a schopností diplomatického jednání. Ještě v dalším čtyřletí (1972—1976) zůstal místopředsedou vrcholné mezinárodní organizace geografické a stále patří k neaktivnějším členům jejího, formálně ovšem neustaveného, „generálního štábu“.

V roce 1950 a 1951 byl Leszczycki zástupcem splnomocněnce pro I. Kongres polské vědy a jedním z hlavních jeho organizátorů, členem předsednictva a sekretářem hlavního výboru pro vědu a vysoké školy do roku 1952, předsedou vědecké sekce vládní komise pro rozvoj vědecké a umělecké práce v l. 1949—1953.

Politickou a vědeckou angažovanost demonstroval i v následujících letech prací v různých vládních komisích plánovacích a ekonomických (v l. 1966—1971 předseda vědecko-technické rady pro územní ekonomiku), ochrany a tvorby přírodního a životního prostředí, a stále byl a je expertem pro všechny otázky s ekonomickogeografickým aspektem. V letech 1973—1976 působil také jako člen stranicko-vládní komise pro nový systém řízení hospodářství a správy. V letech 1970—1971 byl poradcem ve věci ochrany prostředí v Evropské ekonomické komisi OSN.

V roce 1952 se Leszczycki stal členem korespondentem Polské akademie věd a od roku 1964 je akademikem. Vybuřoval od založení v roce 1953 Geografický ústav PAN, zhruba od konce padesátých let a dosud jeden z největších a nejlépe organizovaných útvarů svého druhu s vynikající pověstí v geografickém světě. Ale také v PAN nevěnoval se jen vědecké práci a nebo jen geografii. Po 5 let — do roku 1957 — byl také zástupcem generálního sekretáře a v různých

době byl či je předsedou různých akademických komisí a rad. Z nich třeba uvést zejména výbor PAN pro hornoslezský průmyslový obvod — GOP (v l. 1955–1960), výbor PAN pro územní plánování v PLR (od r. 1958 dosud), Národní komitét geografický (od r. 1969 dosud s výjimkou 2 let) atd.

Leszczycki se obětavě a rád věnuje činnosti redaktorské, recensní, bibliografické, editorské. Je vedoucím redaktorem *Przeglądu Geograficznego* od r. 1953, od roku 1964 *Geographia Polonica*, v obou případech dosud. Založil sbírku *Dokumentacja Geograficzna a Przegląd Zagranicznej Literatury Geograficznej*, vydával bibliografické práce a jeho vlivem vznikla v budově na Krakovském předměstí jedna z nejlepších speciálních geografických knihoven na světě. Pod jeho vedením mnoho mladých autorů „debutovalo“ na stránkách různých polských vědeckých časopisů.

V minulém roce (1976) obdržel státní cenu II. stupně za koncepci a realizaci Atlasu průmyslu PLR a celkem už třikrát cenu generálního sekretáře PAN za vědeckou aktivitu. Leszczycki je dnes členem předsednictva důležitých komitétů PAN „Člověk a prostředí“ a „Polsko v roce 2000“.

Pro svoji vynikající vědeckou, politickou a jinou činnost dosáhl uznání doma i v zahraničí. Je čestným členem nejen polské společnosti geografické (byl jejím předsedou v l. 1950–1954), ale i meteorologicko-hydrologické (byl jejím prvním předsedou), vlastivědné a urbanistické. Do začátku letošního roku je čestným nebo dopisujícím členem 11 geografických společností zahraničních — v Praze (již od roku 1946), Vídni, Bělehradě, Záhřebu, Londýně, Amsterdamu, Budapešti, Paříži, Florencii, Římě, Berlíně. V roce 1970 se stal doktorem honoris causa Univerzity Karlovy (jako třetí geograf po J. Cvijičovi a B. Ž. Milojevičovi) a této pocty si mimořádně váží. Byl vyznamenán polskými a zahraničními medailemi, řády a odznaky. Z nich alespoň budiž uvedeny československý řád Bílého lva II. třídy (1947), kříž s hvězdou Řádu obrození Polska (1954) a řád Praporu práce (1961) z doby starší, Zlatá medaile za zásluhy o obranu vlasti (1976), medaile kanadské geografické společnosti a medaile M. Koperníka (1974) z let posledních.

Ve svých sedmdesátinách je Leszczycki stále na vrcholu celoživotního tvůrčího úsilí, za které zvláště v tomto roce (1977.) dostává po právu další pocty.

II.

Publikace ovšem nejsou zdaleka jediným projevem a zachycením vědeckého přínosu, ale také v případě Stanislawa Leszczyckého přece jenom představují pro to hlavní formu. Do začátku letošního roku vydal 230 vědeckých prací a článků, 280 vědeckých zpráv, nejméně 80–100 recenzí, 13 map a atlasů, přes 250 článků populárně-vědeckých. Zde mohl být přiložen (III) pouze výběr hlavních prací. Článkem československé tematiky (1) začínají i rozsáhlejší soupisy Leszczyckého publikační činnosti. Několik jeho prací (21, 22, 45, 50, 51, 56, 80) vyšlo v Československu a nebo česky resp. slovensky. Naši ekonomičtí geografové studují jeho díla pro jejich vědeckou závažnost a bohatost myšlenek i proto, že jsou pro ně nejpřístupnější, nejen jazykově (polština a světové jazyky), ale i tím, že byla vydána v sousední a v socialistické zemi. Několik raných prací (3–5) na přelomu dvacátých a třicátých let věnoval Leszczycki klimatické problematice, ale už jeho práce doktorská (6) je antropogeografická, jako práce další. V předválečném období zasluhuje nejvyššího ocenění studie o Podhalí (15, 16) a další práce z geografie turizmu i aplikované geografie

(12–19). V Československu působily jako příklad ještě po druhé světové válce.

Těžiště autorské aktivity Leszczyckého spadá do let lidové republiky, podobně jako jeho činnosti ostatní. Naši ekonomičtí geografové se seznamovali s marxistickou metodologií vědecké práce v publikacích sovětských a z polských šlo nejdříve o práce Leszczyckého. V padesátých letech a začátkem let šedesátých se z nich inspirují k vlastní činnosti v ekonomickogeografické rajonizaci (28, 30–32, 34, 46), aplikované geografii (27, 29, 35, 41) a dalších nových směrech (33, 39, 47). Cenné jsou i články a vědecké zprávy informující o stavu geografie v různých zemích, o nových proudech ve vědecké práci apod., bibliografie polské geografie, které nemohly být zařazeny do výběru hlavních prací.

Ve svém literárním díle za období skoro 50 let se Leszczycki prezentuje výbornými vědeckými výsledky v oblasti celé ekonomické geografie. Mají význam pro územní plánování a národní hospodářství vůbec, jako pro teorii geografické vědy. Leszczyckému připadla vedoucí úloha při tvoření nových metodologických základů ekonomické geografie v Polské lidové republice, vycházejících ze zásad marxistické filosofie a metodologie. Ovlivnil tak ekonomickou geografii i u nás a jinde stejně tak jako volbou badatelské problematiky a technikou územně-ekonomických výzkumů, pracemi o geografii průmyslu a o prostorové struktuře národního hospodářství PLR, teoretickými zásadami perspektivního plánování územní ekonomiky a ve výzkumu systému člověk - prostředí.

Leszczycki je spoluvůrce celkově nového pojetí ekonomické i regionální geografie, při kterém se zavedly do této disciplíny elementy nomologické a metody kvantitativní a současně obrátila pozornost na řešení otázek pro socialistickou praxi. Polská škola ekonomickogeografická dosáhla věhlasu mezinárodního a v PLR i v zahraničí je všeobecně uznáváno, že Leszczycki je nesporně jejím vedoucím.

Při výzkumech v geografii průmyslu PLR vypracoval metodu vymezení průmyslových obvodů a jader (32, 36, 42, 46, 52) a přišel také s jednou z prvních map průmyslových obvodů PLR. Zejména pod jeho vedením vznikl monumentální Atlas průmyslu Polska (74, 37) jaký nemají jiné národy. Dílo doplňuje knižní monografie (64) vzniklá za jeho spoluautorství a pod jeho redakcí. Byl také spoluautorem a redaktorem polského Národního atlasu (33), stejně tak jako knihy o ekonomické geografii PLR (57).

Vypracoval zásady pro výzkum prostorové struktury národního hospodářství při kterém zavedl syntetické ukazatele (národního důchodu vytvořeného a rozděleného, spotřeby investic, základních fondů). Podal pak objektivní obraz územních rozdílů v národní ekonomice PLR a jejich vývoj v šedesátých letech (44, 45, 50, 51). Podobnou metodu aplikoval pro mapu ekonomických rajónů světa, představující velice cenný přínos pro regionální geografii (49, 73).

Leszczycki je — jak už uvedeno — spoluvůrce teoretických zásad perspektivního plánování územní ekonomiky a také spoluautorem vstupního projektu takového plánu PLR. Zkoumal tendence rozvoje průmyslnění a urbanizace pro plánovací a prognostické cíle a popsal hlavní články územní struktury státu a jejich dynamiku do roku 2000 (59, 60, 71, 80, 81).

Už od padesátých let studuje systém člověk — prostředí, zejména tuto problematiku v hornoslezském průmyslovém obvodu (29, 32, 54, 55). Generalizoval výsledky rozsáhlého empirického bádání v teoretické koncepci např. koncepci zón vzájemného působení člověka a prostředí, nebo pro klasifikaci poruch v přírodním prostředí, způsobených zásahy hospodářící společnosti a ke sformulování zásad plánovaného vlivu na prostředí. Podal i návod a příklad tvorby

sozologických map a map znečištění a zničení přírodního prostředí (54, 56, 58, 61, 63, 75, 79). Pozornost československých geografů připoutala zejména studie z roku 1974 (72), ve které mimo jiné vymezil úlohu geografie ve výzkumech interakce člověk — prostředí.

Při výzkumné práci tak rozsáhlé a tematicky široké je zřejmé, že s ní musela být v spojení Leszczyckého schopnost a možnost organizovat kolektivní práci. A opravdu, po čtvrt století je ústřední osobou, kolem které se seskupují spolupracovníci a v jeho práci pokračují následovníci. Takový vliv Leszczyckého sahá i za hranice PLR a je logické, že právě on navrhuje a předpokládá zřízení Mezinárodního geografického ústavu (78).

V roce 1975 uveřejnil rozsáhlou knihu (73), kde shrnuje některé své dosa-
vadní hlavní práce (a uvažuje o geografii teoretické a praktické). V tisku (1977) je druhým díl, ve kterém uvádí výsledky svých výzkumů prostorové struktury národního hospodářství a otázky ochrany a tvorby prostředí. Veliký zájem budí také maketa velkého atlasu (83), který bude v nejbližších letech realizován. Plány má Leszczycki ještě veliké a přejeme jemu i sobě, aby je všechny splnil.

III.

Výběr hlavních prací S. Leszczyckého z let 1928—1976

1. Względne przewyżki i niedobory ludności czeskiej-słowackiej w Republice Czecho-słowacji. *Wiad. Geogr.* VI., 7., s. 103—105, Kraków 1928.
2. Komunikacja autobusowa w województwie Krakowskim. *Wiad. Stow. Czł. Pol. Kongr. Drogowych* T. IV., s. 3—24, W-wa 1930.
3. Badania nad opadami Tatr Wysokich. *Wiad. Met. i Hydrogr.* 1931, 9., s., W-wa 1931.
4. Współczesny stan badan niwalnych w Polsce. *Wiad. Geogr.* IX., 3, s. 31—34 W-wa 1931, francouzsky v *Comptes Rendus du III-me congrès d. Geogr. et Etnogr. Slaves dans Yougoslavie* 1930, s. 40—41, Beograd 1933.
5. Badania insolacyjne w Tatrach Wysokich. *Wiad. Met. i Hydrogr.* 2, a zvl. otisk s. 7, W-wa 1932.
6. Badania geograficzne nad osadnictwem w Beskidzie Wyspowym, *Prace Geogr. U. J.* 14., s. 4+83, Kraków 1932.
7. Osadnictwo Zachodnich Karpat Polskich. *Wiad. Geogr.* XII., 5/9, s. 52—80, Kraków 1934.
8. Spolu s Mianowskim H.: Potrzeby ruchu uzdrowiskowo-letniskowego w Zachodn. Karpatach Polskich. (Ref. na Konf. Min. Kom. w Jaremczu). *Wydawn. Izby Przem. Handl. T.* 14, s. 77, Kraków 1934.
9. Dziedziny klimatyczne południowo-zachodniej Polski. *Pam. Pol. Tow. Balneol. T.* XIV, s. 138—147, W-wa 1935, francouzsky ve *Wiad. Geogr.* XII, 5/9. s. 45—52, Kraków 1934.
10. Zarys antropogeograficzny Lemkowszczyzny. *Wierchy* 13, s. 62—88, Kraków 1935.
11. Typy fizjonomiczne miast Polski. *Samorząd Terytorialny* T. VIII, 1/2, s. 65—76, W-wa 1936, francouzsky v *Comptes Rendus du IV Congrès des Geographes et des Etnographes Slaves*, Sofia 1936, s. 172—179, Sofia 1938.
12. Znaczenie gospodarcze ruchu uzdrowiskowo-turystycznego na Śląsku. *Wvd. Imst. Śląskiego, Zagadnienia Gospodarcze Śląska* 10, s. 81, map 13, Katowice 1937.
13. Zagadnienia geografii turystyki. *Komun. Stud. Turyzmu U. J.* 2, s. 7, Kraków 1937, současně *Wiad. Geogr.* XV., 3/4, s. 82—89, Kraków 1937.
14. Role naturalnego środowiska geograficznego w planowaniu regionalnym. *Ochr. Przyr. T.* XVII., s. 34—53, Kraków 1937.
15. Podhale jako region uzdrowiskowy. *Prace Stud. Turyzmu U. J.* 1, s. 51, map 17, Kraków 1937, současně v *Biul. Kom. Stud. L. P. T. I.* 1937, s. 49—96.
16. Region Podhala — Podstawy geograficzne planu regionalnego. *Prace Inst. Geogr. U. J.* 20, Kraków 1938, současně v *Biul. Kom. Stud. L. P. T. T. II.* s. 286, Kraków 1938.
17. Studia do planu regionalnego w okregach uzdrowiskowo-turystycznych. *Biul. Urbanistyczny*, 1938, 3/4, s. 4—13, W-wa 1938.

18. Podstawy gospodarki uzdrowiskowo-letniskowej w Karpatach. Z. Z. G. I, s. 60—118, 1939, současně Pr. Stud. Turizmu U. J. T. 5, s. 63, Kraków.
19. Uzdrowiska Polski, ich rozmieszczenie oraz rozwój w latach 1921—1938. Komun. Stud. Turizmu 21, s. 16, Kraków 1939; francouzsky v Acta Bal. Pol. III., 8, s. 8—16.
20. Geograficzne podstawy Polski współczesnej. Pzn. Narodowy Instytut Postępu 1946, s. 23, Poznań 1946.
21. Geopolityczne znaczenie Ziem Odzyskanych dla Polski i Słowiańszczyzny. „Życie Słowiańskie“. Speciál. číslo z 8. XII. 1946, s. 7—13, W-wa 1946; současně ve 4 dalších slovanských jazycích.
22. Zeměpisné základy nového Polska. Sborník ČSZ 50, s. 73—79, Praha 1946.
23. Współczesne zadania geografii. (Zkrácený referát na sjezdu geografů v Gdańsku). Geografia w szkole 2, 4/5, s. 1—20, W-wa 1949.
24. Fizjonomia miast anatolijskich. Przegl. Geogr. T. 22., 1948/49, s. 179—192, W-wa 1950.
25. Stan geografii w Polsce i perspektywy jej rozwoju. Przegl. Geogr. T. 23, s. 3—54, W-wa 1951.
26. Geografija v Polše posle vtoroj mirovoj vojny i perspektiva jejo razvitija. Voprosy geografii T. 44, s. 8—30, Moskva 1958.
27. Dorobek geografii polskiej oraz drogi jej rozwoju w Polsce Ludowej 1945—1954. Przegl. Geogr. T. 26, 3, s. 3—31, W-wa 1954; rusky v Izvestija Vsesojuz. geograf. obšč. T. 86., 6, s. 503—514, Moskva - Leningrad 1954; německy v Petermanns Geograph. Mitt. 98, 3, s. 195—197, Gotha 1954.
28. Forschungen über die Bedingungen zur Aktivisierung ungenügend bewirtschafteter Gebiete. (Vortrag für die Zusammenkunft ungarischer Geographen am 19—23. IX. 1955), s. 15, W-wa 1955.
29. Kształtowanie się ogólnopolskiego planu badań geograficznych. Nauka Polska. T. 3., 3/11, s. 41—62, W-wa 1955.
30. Kilka uwag o geografii ekonomicznej. Przegl. Geogr. T. 28, 3, s. 463—486, W-wa 1956.
31. Nowsze kierunki i prądy w geografii. Przegl. Geogr. T. 30, 4, s. 543—571, W-wa 1958 a rusky — Izvestija Vsesoj. Geograf. Obšč. T 91., 1, s. 51—59, Moskva — Leningrad 1959.
32. Zagadnienia Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w pracach PAN. Śląski Instytut Naukowy. Biuletyn č. 12, s. 44, Katowice 1959.
33. Narodowy Atlas Polski. Przegl. Geogr. T. 31., 3/4, s. 645—660 a anglicky — Przegl. Geogr. T. 32, 1/2, s. 3—22, W-wa 1959 a 1960.
34. Spolu s K. Dziewońskim: Geographical Studies of Economic Regions in Central-Eastern Europe. Przegl. Geogr. Supplement T. 32, s. 109—113, W-wa 1960.
35. Geographical Research on Behalf of Poland's National Economy. Przegl. Geograf. Supplement T. 32, s. 3—13, W-wa 1960.
36. Spolu s A. Kuklinskim, M. Najgrakowskim, J. Grzeszczakiem: Spatial Structure of Polish Industry on 1956. Przegl. Geogr. Supplement T. 32, s. 139—147, W-wa 1960; polsky Struktura przestrzenna przemysłu w Polsce w 1956 r. — Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Nr 1/3, s. 1—14, W-wa 1961.
37. Atlas Promyšlennosti Polši. Izvěstija A. N. SSSR, Ser. Geograf. 1960, 2., s. 127—132, Leningrad 1960.
38. Geografia w Polsce, jej rozwój i kierunki badawcze. Nauka Polska T. 9., 2, s. 27—54, W-wa 1961; anglicky v The Review of the Polish Academy of Sciences Vol. VI., 2, s. 1—8 a rusky v Žurnál Polskoj A. N. T. 6, 2, (22), IV—IV, s. 1—6 W-wa 1961.
39. Rczwój myśli geograficznej. Geografia Powszechna, PWN s. 20—56 a současně Geografia — Wielka Encyklopedia Powszechna T. 4, s. 178—184, W-wa 1962 a 1964.
40. The Development of Geography in the People's Republic of China. „Geography“ 219, Vol. XLVIII, Part. 2, s. 139—154, Sheffield 1963.
41. Geografia stosowana czy zastosowanie badań geograficznych dla celów praktycznych. Przegl. Geogr. T. 34, 1, s. 3—23, anglicky Geographia Polonica 3, s. 11—21, W-wa 1962 a 1964.
42. Zmiany w przestrzennym zagospodarowaniu kraju w XX-leciu PRL. Nauka polska T. 12., 5/6, s. 37—71 a současně Geografia w szkole 17., 4, /19/, 5 /92/, W-wa 1964.
43. Perspektywy rozwoju badań geograficznych w Polsce. Przegl. Geogr. T. 36, 3, s. 411—426, W-wa 1964; anglicky Geographia Polonica Vol. 1, s. 7—21, W-wa 1964; rusky v Izvestija Akademii Nauk SSSR Serija Geografičeskaja 1, s. 5—16, Moskva 1967.

44. Syntetyczne wskaźniki dla określenia przestrzennej struktury gospodarki narodowej Polski. Biuletyn KPZK, 32, s. 7—24, W-wa 1964; angiłicky v Festschrift Leopold G. Scheidl zum 60 Geburtstag Teil I, 248—256, Wien 1965.
45. Zmiany w rozmieszczeniu przemysłu w Polsce po drugiej wojnie światowej. Biuletyn KPZK 32, s. 25—63, W-wa 1964; současně angl., franc., něm. v Polsku i v zahraničí a též polsky v Acta Geographica Univ. Carolinae, 1—2, s. 25—34, Praha 1966.
46. Zadania regionalizacji ekonomicznej. Przegł. Geogr. T. 37, 2, s. 273—293; angiłicky v Geographia Polonica Vol. 8, s. 11—20, W-wa 1965.
47. Aktualne problemy geografii ekonomicznej. Przegł. Geogr. T. 38, 4, s. 563—582, W-wa 1966.
48. Struktura branżowa przemysłu w Polsce w latach 1946—1965. Przegł. Geogr. T. 39, 2, s. 307—319, W-wa 1967; francouzsky v Mélanges de Géographie Physique, Humaine, Economique, appliquée offerts à M. O. Tulippe. Vol. II, s. 50—62, Grenoble 1967.
49. Map of Economic Regions of the World. Geographia Polonica 14, s. 231—239, PWN W-wa 1968; též angiłicky v Economic Regionalization, s. 199—201, Academia, Praha 1967.
50. Struktura makroprzestrzenna gospodarki narodowej Polski w latach 1961—1965. Przegł. Geogr. r. 40, 1, s. 29—66 v Geografia Powszechna III., s. 580—605, W-wa 1965; angiłicky v Discursos y Conferencias Tom. VII, Union Geografica International. Conferencia regional Latino-americana, s. 109—122, Mexico 1966; německy v Petermanns Geogr. Mitt., T. 110, 4, s. 273—283, Gotha 1966; slovensky v Aspekty štúdia regionalnej geografickej štruktúry — Acta Geol. et Geograph. Univ. Comenianae, 3, s. 39—49, Bratislava 1966.
51. Badania naukowe dla sporządzenia planu przestrzennego zagospodarowania kraju. Nauka Polska 16, 6, s. 91—104, W-wa 1968; česky Geografické základy perspektivního plánu národního hospodářství státu. Acta Geographica Univ. Carolinae, 2, 1970, s. 3—13, Praha 1970.
52. Rozważania nad planem przestrzennego zagospodarowania kraju. Biuletyn K. P. Z. K. 51, s. 241—286 a současně Nauka Polska T. 18, 2/3, s. 50—72, W-wa 1968 a 1970.
53. Rozwój geografii w 25 leciu Polski Ludowej. Geografia w szkole 22., 4, s. 170—173, W-wa 1969.
54. Zmiany w środowisku geograficznym oraz w zyciu gospodarczym Polski Ludowej. Czas. Geograf. T. 41., 1, s. 5—39, Wrocław 1970 a současně v Roczniki Uniwersytetu Warszawskiego T. 8., s. 29—40, W-wa 1969.
55. Spolu s Zb. Tokarskim: Niektóre problemy warunków bytowych w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym. Ossolineum s. 384, W-wa 1970.
56. Podstawy polityki środowiskowej. Nauka Polska 6, s. 51—64. W-wa 1971; angiłicky v Economic Commission for Europe, konference v Praze, s. 12, Genève 1971; rusky v ČSAV Geograf. Inst. Informac. Bjull. 3, s. 119—142, Brno 1973; česky v Sociologie města a bydlení 4, s. 1—13, Praha 1973 atd.
57. Zarys geografii ekonomicznej Polski. Vyd. 2., s. 7—14, 212—235, PWN W-wa 1971.
58. Zagadnienia ochrony środowiska człowieka w badaniach geograficznych. Przegł. Geogr. T. 43, 3, s. 227—261, W-wa 1971.
59. Long-Term Planning and Spatial Structure of Poland's National Economy. Biblioteca e Centro di Studi a Roma. Conferenze. Fasc. 51, s. 65, Roma 1971.
60. Spolu s B. Maliszem: Wstępna prognoza przestrzennego zagospodarowania kraju do r. 2000. Rada Nauk. Techn. Plan. Przestrzennego przy Kom. Planow. przy R. M. Warszawa VI, s. 28, W-wa 1971.
61. Zagadnienia degradacji środowiska człowieka. Biul. KPZK T. 68, s. 9—43, a současně v Problemy ochrony środowiska geograficznego PTG s. 14—29, W-wa 1971 a 1975.
62. Geography in Poland: Main Trends and Features. Geographia Polonica 22, s. 5—11, W-wa 1972.
63. The Geographers Participation in Solving Protection Problems of the Human Environment. Geographia Polonica 22, s. 145—160, W-wa 1972.
64. Geografia przemysłu Polski. Vyd. 2., s. 361—379, PWN, W-wa 1974.
65. Pojęcie czynnika przestrzeni i jego rola we współczesnej gospodarce v Elementy teorii planowania przestrzennego. KPZK, s. 31—48, W-wa 1972; angiłicky v Spatial Planning and Policy Theoretical Foundations. — Comm. for Space Econom. and Regional Planning s. 29—46, W-wa 1974; rusky v Regionalnyje problemy i territorialnoje planirovanie w socjalističeskich stranach Evropy, s. 136—145, Progress Moskva 1976.

66. Perspektywa rozwoju nauk geograficznych. *Przegl. Geogr.* T. 45, 2, s. 247—256, W-wa 1973; anglicky v Presidential Address XXII International Geographical Congress Montreal, August 11 1972. *IGU Bulletin Vol. 23. No 2. 1972* s. 1—10; rusky v *Izvestija A. N. SSSR. Serija Geograf.* 3., s. 5—13, Moskva 1973.
67. Rola i zadania geografii we współczesnym społeczeństwie. *Czas. Geogr.* T. 43, 3/4, s. 387—406, W-wa 1971.
68. Podstawowe pojęcia dotyczące aglomeracji s. 111—122 a *Głos w dyskusji*, str. 162—166 *Biul. KPZK T. 79. W-wa 1973.*
69. Kształtowanie środowiska geograficznego przez człowieka — rozdział w pracy. *Ochrona przyrodniczego środowiska człowieka*, s. 83—96, PAN, PWN; anglicky v knize *Protection of Man's Natural Environment P. A. of Sc.* s. 61—73, W-wa 1973.
70. Granice wzrostu aglomeracji miejsko-przemysłowych w zagospodarowaniu przestrzennym kraju. *Biul. KPZK* 84, s. 88—98; anglicky v *Geographia Polonica*, 32, 1975, s. 105—111, W-wa 1974 a 1975.
71. Podział terytorialny kraju a planowanie przestrzenne. *Biul. KPZK* 83, s. 7—19 — v *Problematyka podziału terytorialnego kraju*, W-wa 1974.
72. Problemy ochrony środowiska człowieka — *Prace Geogr. IG PAN* 108, s. 88, W-wa 1974.
73. *Geografia jako nauka i wiedza stosowana*, s. 590, PWN, W-wa 1975.
74. *Spolu s Misztalem a T. Lijewskim: Atlas Przemysłu Polski* — Wyd. IGPZ PAN, W-wa 1975.
75. *Maps of human disfunctions in the environment v Scritti geografici in onore di Riccardo Riccardi, Società Geografica Italiana* s. 425—435, Roma 1975; rusky v *Puti razvitija kartografii*, s. 141—151, MGU Moskva 1975.
76. *The Protection of Man's Environment and Regional Planning* — *Geographia Polonica Vol. 33*, s. 5—18, W-wa 1976.
77. *Obszary chronione w przestrzennym zagospodarowaniu kraju. Kosmos Seria A.*, 25, 2, s. 103—114, W-wa 1976.
78. *Miedzynarodowy Instytut Geograficzny. Przegl. Geogr.* T. 48, 2, s. 195—199, W-wa 1976; anglicky v *IGU Bulletin Vol. 27, 1*, s. 136—139.
79. *Mapy środowiskowe v Problemy geografii fizycznej, Studia Societatis Scientiarum Toruniensis Vol. VIII Sectio C.*, 4—6, s. 157—164, Warszawa-Toruń 1976; anglicky v *Geographia Polonica Vol. 33*, s. 19—25, W-wa 1976.
80. *Spolu s P. Eberhardtem a S. Heřmanem: Aglomeracje miejsko-przemysłowe w Polsce 1966—2000. Biuletyn KPZK* 67, s. 142, W-wa 1971; současně v zkrácené verzi a pod jménem prvního autora v řadě časopisů a sborníků v Polské LR a v zahraničí polsky, anglicky, francouzsky, rusky a též slovensky ve sborníku z národního sympózia *Koncepcia a metodické postupy hlavných smerov urbanizácie na Slovensku s aplikáciou na podmienky stredného Slovenska*, s. 439—463, Bratislava 1971.
81. *Spolu s P. Eberhardtem i S. Heřmanem: Rozwój ludności aglomeracji miejskich w Polsce w latach 1960—1970. Rada Narodowa-Gospodarka-Administracja* T. 30, 10, s. 17—19, W-wa 1973.
82. *Podstawowe zadania gospodarki przestrzennej. Nauka Polska* 7, s. 3—10, W-wa 1976.
83. *Atlas zasobów, walorów i zagrożeń środowiska geograficznego Polski. Człowiek i światopogląd VII—VIII (7—8)*, s. 185—191, W-wa 1976.
84. *Metody aktywizacji obszarów słabiej rozwiniętych. Przegl. Geogr.* T. 48, 3, s. 379—388, W-wa 1976.

Akademik Stanisław Leszczycki